

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET EGIC protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 32806/09)

PRESUDA

STRASBOURG

5. lipnja 2014.

Ova će presuda postati konačna pod okolnostima utvrđenim u članku 44. § 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Egić protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

Isabelle Berro-Lefèvre, predsjednica,

Khanlar Hajiyev,

Julia Laffranque,

Paulo Pinto de Albuquerque,

Erik Møse,

Ksenija Turković,

Dmitry Dedov, suci,

i Søren Nielsen, *tajnik Odjela*,

Nakon vijećanja zatvorenog za javnost, održanog 13. svibnja 2014.,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 32806/09) protiv Republike Hrvatske što ga je 29. svibnja 2009. srpska državljanka gđica Aylan Egić („podnositeljica“) podnijela Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija“).

2. Podnositeljicu je najprije zastupao g. Đ. Radović, a kasnije gđa L. Radović, odvjetnica iz Biograda na Moru. Hrvatsku vladu („Vlada“) zastupala je njezina zastupnica gđa Š. Stažnik.

3. Podnositeljica posebice tvrdi da joj je uskraćen pristup Vrhovnom sudu.

4. Dana 4. veljače 2011. g. o zahtjevu je obaviještena Vlada.

5. Vlada Srbije, nakon što je obaviještena o svom pravu da se umiješa (članak 36. § 1. Konvencije i Pravilo 44 § 1 (a) Poslovnika Suda), nije se koristila tim pravom.

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

6. Podnositeljica je rođena 1962. godine i živi u Novom Sadu, Srbija.

7. Dana 8. ožujka 1998. D.P.V. podnijela je građansku tužbu protiv M.V. (pravna prednica podnositeljice) Općinskom sudu u Biogradu na Moru tražeći (a) da je se proglasi suvlasnicom kuće i okolnog zemljišta na Pašmanu, otoku uz obalu Hrvatske, i (b) isplatu u visini od 30.000,00 njemačkih maraka (DEM).

8. Dana 18. prosinca 1998. Općinski sud u Biogradu na Moru odredio je očevid na licu mjesta, uz prisutstvo vještaka. Očevid je održan 29. prosinca 1998.

9. Vještak je dostavio svoj nalaz i mišljenje Općinskom sudu u Biogradu na Moru dana 19. siječnja 1999., procjenjujući vrijednost imovine na 208.575,66 hrvatskih kuna (HRK).

10. Dana 16. rujna 1999. Općinski sud u Biogradu na Moru odlučio je u korist tužiteljice D.P.V., koja je proglašena vlasnicom nekretnine u jednoj polovini. M.V. je naloženo da joj isplati 30.000,00 DEM.

11. M.V. je podnijela žalbu, ali ju je 18. srpnja 2001. Županijski sud u Zadru odbio.

12. Dana 20. prosinca 2001. M.V. je istodobno podnijela reviziju Vrhovnom sudu Republike Hrvatske i ustavnu tužbu Ustavnom sudu Republike Hrvatske protiv presude po žalbi. U oba pravna sredstva osporavala je presude nižih sudova, navodeći da su propustili raspraviti sve njezine navode.

13. Dana 22. ožujka 2002., Ustavni sud poslao je pismo M.V., obavještavajući je da za vrijeme trajanja revizije nije u mogućnosti razmotriti njezinu ustavnu tužbu te da će postupak s tim u vezi biti okončan ako nakon odluke Vrhovnog suda ne zatraži drukčije.

14. Prilikom ispitivanja dopuštenosti revizije *ratione valoris*, Vrhovni sud utvrdio je da vrijednost polovice udjela imovine nije procijenjena. Dana 16. studenoga 2004. Vrhovni je sud stoga zatražio od Općinskog suda u Biogradu na Moru da utvrdi vrijednost predmeta spora, u skladu s člankom 40. stavcima 4. i 5. Zakona o parničnom postupku.

15. Dana 15. veljače 2005. M.V. je preminula i ostavila svu svoju imovinu podnositeljici koja je preuzela postupak nakon toga.

16. Dana 27. srpnja 2005. Općinski sud u Biogradu na Moru održao je ročište i saslušao zastupnike obiju stranaka. Zastupnik tužiteljice pozvao se na svoje navodno zakonsko pravo da postavi vrijednost predmeta spora na 10.000,00 HRK, dok se zastupnik podnositeljice pozvao na stručnu procjenu (vidi stavak 9. ove presude) i zatražio da se vrijednost predmeta spora postavi na najmanje 101.000,00 HRK. Mjerodavni dio zapisnika s ročišta glasi kako slijedi:

„Zastupnik tužiteljice tvrdi da vrijednost predmeta spora u ovom slučaju iznosi 10.000,00 HRK u skladu s člankom 26. Zakona o sudskim pristojbama ... i da je to vrijednost koju je postavila tužiteljica.

Zastupnik tuženice prigovara takvom tumačenju vrijednosti predmeta spora, tvrdeći da se [vrijednost] mogla utvrditi tek nakon dobivene stručne procjene od strane sudskog vještaka koji je procijenio vrijednost imovine na 200.000,00 HRK, koju Općinski sud dužan prihvatiti, te da u svakom slučaju vrijednost predmeta spora premašuje 101.000,00 HRK.”

17. Istoga dana Općinski sud u Biogradu na Moru donio je odluku kojom je postavio vrijednost imovinskog zahtjeva na 10.000,00 HRK. Mjerodavni dio odluke glasi kako slijedi:

„Vrijednost spora u tužbi... između tužiteljice D.P.V... i tuženice M.V... radi utvrđenja ... postavljena je na 10.000,00 HRK.

Obrazloženje

Sukladno rješenju Vrhovnog suda i u skladu s člankom 40. stavcima 4. i 5. Zakona o parničnom postupku, nakon ročišta održanog 27. srpnja 2005., na kojemu su stranke raspravljale o vrijednosti predmeta spora u tužbi između tužiteljice D.P.V. i tuženice M.V. radi utvrđivanja vlasništva nad imovinom, vrijednost predmeta spora postavljena je kako je navedeno u izreci ove odluke, pozivajući se na članak 26. Zakona o sudskim pristojbama.”

18. Dana 28. veljače 2006. Vrhovni sud preinačio je presude prvostupanjskog i žalbenog suda odbivši tužbeni zahtjev tužitelja za isplatom 30.000,00 DEM. Međutim, proglasio je reviziju glede vlasničkog zahtjeva D.P.V. nedopuštenom *ratione valoris*, našavši da je vrijednost predmeta spora bila ispod zakonskog praga od 100.000,00 HRK. Mjerodavni dio odluke glasi kako slijedi:

„Tužiteljica nije precizirala vrijednost predmeta spora u svom tužbenom zahtjevu... Prvostupanjski sud postavio je vrijednost predmeta spora... na 10.000,00 HRK, u skladu s člankom 40. stavcima 4. i 5. Zakona o parničnom postupku.

... Revizija je nedopuštena...jer vrijednost predmeta spora... ne premašuje zakonski prag od 100.000,00 HRK...”

19. Podnositeljica je protiv odluke Vrhovnog suda podnijela ustavnu tužbu, navodeći, između ostalog, da je vrijednost predmeta spora postavljena nerazmjerno nisko u usporedbi s procjenom tržišne vrijednosti imovine koju je utvrdio neovisni vještak. Pozvala se na odredbe Ustava kojima se jamči jednakost pred zakonom i jednakost pred sudovima.

20. Dana 26. studenog 2008. godine Ustavni sud Republike Hrvatske odbio je ustavnu tužbu podnositeljice, potvrđujući stav Vrhovnog suda. Ta je odluka uručena zastupnici podnositeljice dana 16. prosinca 2008.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO I PRAKSA

A. Ustav Republike Hrvatske

21. Mjerodavne odredbe Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 56/1990, 135/1997, 8/1998 (pročišćeni tekst), 113/2000, 124/2000 (pročišćeni tekst), 28/2001 i 41/2001 (pročišćeni tekst), 55/2001 (ispravak), 76/2010 i 85/2010) glase kako slijedi:

Članak 14. § 2.

„Svi su pred zakonom jednaki.”

Članak 26.

„Svi su državljani Republike Hrvatske i stranci jednaki pred sudovima i drugim državnim i inim tijelima koja imaju javne ovlasti.“

Članak 29. § 1.

„Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama, ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela.“

B. Ustavni zakon o ustavnom sudu*1. Mjerodavne odredbe*

22. Mjerodavne odredbe Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 99/1999, 29/2002 i 49/2002), koji je na snazi od 15. ožujka 2002., glase kako slijedi:

Članak 62.

„1. Svatko može podnijeti Ustavnom sudu ustavnu tužbu ako smatra da mu je pojedinačnim aktom tijela državne vlasti, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravne osobe s javnim ovlastima, kojim je odlučeno o njegovim pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela, povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda zajamčena Ustavom, odnosno Ustavom zajamčeno pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu (u daljnjem tekstu: ustavno pravo) ...

2. Ako je zbog povrede ustavnih prava dopušten drugi pravni put, ustavna tužba može se podnijeti tek nakon što je taj pravni put iscrpljen.

3. U stvarima u kojima je dopušten upravni spor, odnosno revizija u parničnom ili izvanparničnom postupku, pravni put je iscrpljen nakon što je odlučeno i o tim pravnim sredstvima.”

Članak 65. stavak 1.

„Ustavna tužba mora sadržavati ... naznaku ustavnog prava za koje se tvrdi da je povrijeđeno s naznakom mjerodavne odredbe Ustava kojom se to pravo jamči ...”

Članak 71. stavak 1.

„...Ustavni sud ispituje samo one povrede ustavnih prava koje su istaknute u ustavnoj tužbi.”

2. Sudska praksa Ustavnog suda

23. Dana 9. srpnja 2001. Ustavni je sud donio odluku br. U-III-368/1999 („Narodne novine“, br. 65/2001) u predmetu u kojem se tužiteljica u ustavnoj tužbi pozvala na članak 3. i članak 19. § 1. Ustava od kojih se,

prema sudskoj praksi tog suda, nijedan ne odnosi na ustavno pravo. Ustavni je sud ipak dopustio ustavnu tužbu utvrdivši povrede članka 14., članka 19. § 2. i članka 26. Ustava na koje se tužiteljica nije pozvala te je ukinuo osporene odluke. U svojoj je odluci Ustavni sud presudio kako slijedi:

„... niti na jednoj od navedenih ustavnih odredaba [na koje se pozvala podnositeljica ustavne tužbe] ne može se zasnivati ustavna tužba.

U konkretnom se slučaju, međutim, kako će dalje biti obrazloženo, radi o specifičnoj pravnoj situaciji, zbog čega je ovaj Sud, unatoč [svojem] utvrđenju da nema i ne može biti povreda ustavnih odredaba na koje se podnositeljica izrijeckom poziva, ocijenio da postoje okolnosti koje nalažu ukidanje [osporenih] odluka.

...

Naime, iz navoda ustavne tužbe i iz stanja spisa predmeta posve evidentno proizlazi da je došlo do povrede prava, osobito onih zajamčenih odredbama članka 14. (opća jednakopravnost, jednakost svih pred zakonom), članka 19. § 2. (jamstvo sudske kontrole zakonitosti pojedinačnih akata tijela državne uprave i tijela koja imaju javne ovlasti) i članka 26. Ustava (jednakost u postupku pred sudovima, drugim državnim tijelima i inim tijelima koja imaju javne ovlasti) ...“

C. Zakon o parničnom postupku

24. Mjerodavni dio Zakona o parničnom postupku („Službeni list“ SFRJ, br. 4/1977, 36/1977 (ispravak), 36/1980, 69/1982, 58/1984, 74/1987, 57/1989, 20/1990, 27/1990 i 35/1991, i „Narodne novine“ Republike Hrvatske br. 53/1991, 91/1992, 58/1993, 112/1999, 88/2001, 117/2003, 88/2005, 2/2007, 84/2008, 123/2008, 57/2011, 148/2011 i 25/2013) koji je bio na snazi u relevantno vrijeme, propisuje kako slijedi:

Članak 40.

„...“

(2) ...kad se tužbeni zahtjev ne odnosi na novčanu svotu, mjerodavna je vrijednost predmeta spora koju je tužitelj u tužbi naznačio.”

(3) Ako je u slučaju iz stavka 2. ovoga članka tužitelj vrijednost predmeta spora očito suviše visoko ili suviše nisko naznačio, tako da se postavlja pitanje ... prava na izjavljivanje revizije, sud će, najkasnije na pripremnom ročištu, ili ako ono nije održano, onda na prvom ročištu za glavnu raspravu prije nego što se tuženik upustio u raspravljanje o glavnoj stvari, brzo i na prikladan način provjeriti točnost naznačene vrijednosti.

(4) Ako se nakon upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari utvrdi da je tužitelj propustio odrediti vrijednost predmeta spora, sud prvoga stupnja će brzo i na prikladan način, nakon što strankama omogući da se o tome izjasne, odrediti vrijednost predmeta spora rješenjem protiv kojega nije dopuštena posebna žalba.

(5) Na način određen u stavku 4. ovoga članka sud će postupiti i nakon izjavljivanja žalbe, odnosno revizije, prije nego što predmet uputi višem sudu radi odlučivanja o tim pravnim lijekovima.“

Članak 186.

”...

(2) Kad nadležnost suda ili njegov sastav, ili pravo na izjavljivanje revizije, ovisi o vrijednosti predmeta spora, a predmet tužbenog zahtjeva nije novčana svota, tužitelj je dužan u tužbi naznačiti vrijednost predmeta spora.

...“

25. Članak 382. stavak 1. propisuje da u građanskim (ne trgovačkim) predmetima stranke mogu podnijeti reviziju protiv presude po žalbi ako vrijednost predmeta spora pobijanog dijela presude prelazi 100.000,00 HRK.

D. Zakon o sudskim pristojbama

26. 3. dio Zakona o sudskim pristojbama („Narodne novine“, br. 26/2003 (pročišćeni tekst), 125/2011 i 112/2012), koji je bio na snazi u relevantno vrijeme, propisuje pravila za utvrđivanje vrijednosti spora radi naplate sudskih pristojbi. Članci 20. do 30. odnose se na vrijednost sporova u parničnim postupcima.

27. Članak 25. propisuje da se vrijednost tužbenog zahtjeva u vlasničkim sporovima o nekretninama određuje prema tržišnoj vrijednosti nekretnine koja je predmet spora. Također utvrđuje najmanje iznose za zemljišta (peterostruki iznos katastarskog prihoda), poslovne zgrade i stambene zgrade (jednogodišnji iznos stanarine) te stanove (jednogodišnji iznos stanarine).

28. Članak 26. propisuje da se u parnicama za utvrđivanje prava, pravnog odnosa ili valjanosti nekih isprava, kao i parnicama vezanim uz određene činidbe, uzima da je vrijednost predmeta spora jednaka iznosu koji je tužitelj naznačio u tužbi, ali u svakom slučaju ne manji od 10.000,00 HRK.

PRAVO**I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE KOJA SE ODNOSI NA PRISTUP VRHOVNOM SUDU**

29. Podnositeljica je prigovarala kako nije imala pristup Vrhovnom sudu radi razmatranja imovinskog spora između njezine pravne prednice i D.P.V-a. Pozvala se na članak 6. st. 1. Konvencije čiji mjerodavni dijelovi glase kako slijedi:

„Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ... svatko ima pravo da sud pravično ... ispita njegov slučaj ...“

A. Dopuštenost

30. Vlada je osporila dopuštenost ovog prigovora po dva temelja. Tvrdila je da podnositeljica nije iscrpila domaća pravna sredstva te da je zloupotrijebila svoje pravo na podnošenje zahtjeva.

1. Tvrđnje stranaka

31. Vlada je tvrdila da podnositeljica nije prigovarala povredi prava na pristup sudu u postupcima pred domaćim sudovima. Konkretno, podnositeljica se u svojoj ustavnoj tužbi nije pozvala na članak 29. Ustava, odredbu koja jamči ustavno pravo na pošteno suđenje, niti izravno na članak 6. st. 1. Konvencije. Umjesto toga, prigovarala je samo povredi svojeg prava na jednakost pred zakonom, zajamčenog člankom 14. st. 2. Ustava i povredi prava na jednakost hrvatskih državljana i stranaca pred sudovima, zajamčenog člankom 26. Ustava.

32. Vlada je također tvrdila da podnositeljica nije iskoristila ustavno pravno sredstvo koje joj je bilo dostupno protiv presude Županijskog suda u Zadru (vidi stavak 11. ove presude), budući da nije ustrajala u ustavnoj tužbi koju je podnijela M.V. 2001. godine (vidi stavak 12. ove presude) nakon odluke o nedopuštenosti Vrhovnog suda.

33. Konačno, Vlada je tvrdila da je podnositeljica Sudu podnijela netočne informacije te je stoga zloupotrijebila svoje pravo na podnošenje zahtjeva. Naime, iz njezinog zahtjeva može se zaključiti da je odluka Ustavnog suda (vidi stavak 20. ove presude) donesena u vezi s ustavnom tužbom M.V. (vidi stavak 12. ove presude). U stvari, odluka Ustavnog suda donesena je u vezi s njezinom vlastitom ustavnom tužbom podnesenom 2006. godine (vidi stavak 19. ove presude).

34. Podnositeljica zahtjeva se u vezi s time nije očitovala.

2. Ocjena Suda

(a) Neiscrpljivanje domaćih pravnih sredstava

35. Sud prvenstveno primjećuje da se podnositeljica zahtjeva u svojoj ustavnoj tužbi nije pozvala na članak 29. st. 1. Ustava, odredbu koja nedvojbeno odgovara članku 6. st. 1. Konvencije, niti se pozvala izravno na članak 6. st. 1. Umjesto toga, ona se prvenstveno pozvala na članak 14. st. 2. i članak 26. Ustava (vidi stavak 21. ove presude). Podnositeljica je međutim prigovorila da je vrijednost predmeta spora bila postavljena nerazmjerno nisko u usporedbi s procjenom tržišne vrijednosti imovine koju je utvrdio neovisni vještak. Također je zatražila da Ustavni sud ukine odluku o nedopuštenosti Vrhovnog suda i vrati predmet na ponovni postupak.

36. Iz odluke Ustavnog suda br. U-III-368/1999 od 9. srpnja 2001. (vidi stavak 23. ove presude) jasno je da u određenim slučajevima nije potrebno da se osobe koje podnose ustavnu tužbu pozivaju na mjerodavne članke

Ustava, kao što bi to proizlazilo iz članka 65. stavka 1. i članka 71. stavka 1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu. Ponekad može biti dovoljno da povreda ustavnog prava bude očita iz podnositeljevih tvrdnji i iz spisa predmeta.

37. U tim okolnostima, Sud smatra da je podnositeljica zahtjeva istaknula svoje prigovore u biti u svojoj ustavnoj tužbi (usporedi s predmetom *Merot d.o.o. i Storitve Tir d.o.o. protiv Hrvatske* (odl.), br. 29526/08 i 29737/08, st. 36., 10. prosinca 2013., i *Vučković i drugi protiv Srbije* [VV], br. 17153/11, st. 82., 25. ožujka 2014.). Podnositeljica zahtjeva je stoga nacionalnim tijelima dala priliku – koja je u načelu trebala biti dana državama ugovornicama u skladu s člankom 35. st. 1. Konvencije – da isprave povrede koje se protiv njih iznose (vidi predmet *Lelas protiv Hrvatske*, br. 55555/08, st. 45. i 47.-52., 20. svibnja 2010.). Nadalje, sud napominje da je Ustavni sud, u svojoj odluci od 26. studenoga 2008., podržao nalaze Vrhovnog suda, te je time razmatrao meritum pitanja (vidi stavak 20. ove presude).

38. Što se tiče Vladinog prigovora da podnositeljica nije ustrajala u ustavnoj tužbi M.V., sud primjećuje da se ovaj predmet odnosi na pristup podnositeljice Vrhovnom sudu, a ne na ishod imovinskog spora, što je sasvim drugo pitanje.

39. Slijedi da se Vladin prigovor o neiscrpljivanju domaćih pravnih sredstava mora odbaciti.

(b) Zloupotreba prava na podnošenje zahtjeva

40. Sud ponavlja da se zahtjev može odbaciti kao zloupotrebjen samo u iznimnim okolnostima (vidi predmet *Felbab protiv Srbije*, br. 14011/07, st. 56.). Imajući u vidu svoju sudsku praksu (kao gore, s daljnjim upućivanjima), Sud smatra da greške u činjenicama koje je podnositeljica iznijela ne ukazuju na namjeru navođenja Suda na pogrešan zaključak i nisu takve da bi opravdale odluku o proglašenju zahtjeva nedopuštenim zbog zloupotrebe prava na podnošenje zahtjeva.

41. Slijedi da Vladin prigovor glede navodne zloupotrebe prava na podnošenje zahtjeva treba također biti odbačen.

(c) Zaključak

42. Sud primjećuje da ovaj zahtjev nije očito neosnovan u smislu članka 35. st. 3. (a) Konvencije. Primjećuje i da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

43. Podnositeljica tvrdi da Općinski sud u Biogradu na Moru nije trebao postaviti vrijednost predmeta spora na 10.000,00 HRK, niti je Vrhovni sud

to trebao prihvatiti, s obzirom da je vještak tijekom postupka prvog stupnja procijenio vrijednost imovine na 208.575,66 HRK.

44. Vlada tvrdi da se nepostojanje pristupa Vrhovnom sudu u ovom predmetu može pripisati podnositeljici i njezinoj pravnoj prethodnici M.V., koje su mogle od Općinskog suda u Biogradu na Moru zatražiti da utvrdi vrijednost predmeta spora još na prethodnom ročištu 1998. godine. Nadalje, ona to nije zatražila u svojem odgovoru na tužbu niti na završnom ročištu te je time izgubila mogućnost prigovora na vrijednost predmeta spora u svojoj žalbi.

45. Vlada također tvrdi da vještačenje nije provedeno kako bi se utvrdila vrijednost predmeta spora. Po njihovom mišljenju, tržišna vrijednost imovine ne mora odgovarati vrijednosti predmeta spora, budući da određivanje potonjeg ostaje pod kontrolom stranaka.

2. Ocjena Suda

(a) Opća načela

46. Konvencija ne prisiljava države potpisnice da uspostave žalbene sudove u parničnim postupcima. Ipak, tamo gdje takvi sudovi postoje, neophodno je pridržavati se jamstava iz članka 6., primjerice strankama u sporu jamčiti učinkovito pravo pristupa sudovima radi odlučivanja o njihovim „građanskim pravima i obvezama“ (vidi, između brojnih drugih izvora, *Levages Prestations Services protiv Francuske*, 23. listopada 1996., st. 44., *Izješća o presudama i odlukama 1996-V*), i *Poitrimol protiv Francuske*, 23. studenoga 1993., st. 13.-15., Serija A br.277-A).

47. Imajući u vidu posebnu ulogu kasacijskih sudova, koja je ograničena na razmatranje je li pravo bilo ispravno primijenjeno, Sud može prihvatiti da postupak pred takvim sudovima može biti formalniji (vidi predmet *Meftah i drugi protiv Francuske* [VV], br. 32911/96, 35237/97 i 34595/97, st. 41., ECHR 2002-VII).

48. „Pravo na sud“ čiji je jedan aspekt pravo na pristup, nije apsolutno; ono podliježe ograničenjima koja su dopuštena njegovom implikacijom, posebice što se tiče uvjeta dopuštenosti pravnog lijeka, budući da to po samoj svojoj naravi traži uređenje od strane države, koja uživa određenu slobodu procjene u tom pogledu (vidi, na primjer, predmet *García Manibardo protiv Španjolske*, br. 38695/97, st. 36., ECHR 2000-II, i *Mortier protiv Francuske*, br. 42195/98, st. 33., 31. srpnja 2001.). Međutim, ta ograničenja ne smiju ograničiti ili smanjiti pristup osobi na taj način ili u toj mjeri da je narušena sama bit njezinog prava; naime, ta će ograničenja biti samo u skladu s člankom 6. st. 1. ako teže legitimnom cilju i ako su razmjerne korištenim sredstvima i cilju koji se nastoji ostvariti (vidi predmet *Guérin protiv Francuske*, 29. srpnja 1998., st. 37., *Izješća 1998-V*).

49. Konačno, premda je prvenstveno na nacionalnim tijelima, posebice sudovima, da tumače domaće pravo, Sud mora provjeriti sukladnost učinaka takvog tumačenja s Konvencijom. Vlasti bi trebale poštivati i primjenjivati domaće pravne propise na predvidiv i dosljedan način, a propisani elementi trebali bi biti dostatno razvijeni i transparentni u praksi kako bi se osigurala pravna i postupovna sigurnost (vidi predmet *Jovanović protiv Srbije*, br. 32299/08, st. 50., 2. listopada 2012.).

(b) Primjena ovih načela na ovaj predmet

50. U ovom je predmetu Vrhovni sud proglasio reviziju koju je podnijela pravna prednica podnositeljice nedopuštenom *ratione valoris*, u pogledu tužbenog zahtjeva podnesenog protiv nje, a koji se tiče suvlasništva nad nekretninom. Slijedom navedenog, presude Općinskog suda u Biogradu na Moru i Županijskog suda u Zadru o utvrđivanju vlasništva tužiteljice nad jednom polovicom udjela, postale su pravomoćne.

51. Kod procjene dopuštenosti *ratione valoris*, Vrhovni sud pozvao se na odluku Općinskog suda u Biogradu na Moru (vidi stavak 17. ove presude) kojom je određena vrijednost predmeta spora 10.000,00 HRK, ispod zakonskog praga od 100.000,00 HRK koji se primjenjuje na dopuštenost revizije. Proglašavanje revizije nedopuštenom predstavlja miješanje u pravo podnositeljice na pristup sudu.

52. Što se tiče legitimnog cilja miješanja, zakonski prag za reviziju Vrhovnom sudu legitiman je i razuman postupovni zahtjev, uzimajući u obzir samu bit uloge Vrhovnog suda da se bavi samo pitanjima od potrebnog značaja (vidi predmet *Jovanović*, naprijed citirano, st. 48.). Stoga ostaje utvrditi je li miješanje u pravo podnositeljice na pristup Vrhovnom sudu bilo nerazmjerno ili ne (vidi, na primjer, predmet *Garzičić protiv Crne Gore*, br. 17931/07, st. 33., 21. rujna 2010.).

53. S tim u vezi, sud primjećuje da tužiteljica nije navela vrijednost vlasničkog zahtjeva sukladno članku 186. Zakona o parničnom postupku (vidi stavak 24. ove presude) tijekom postupka pred prvostupanjskim i žalbenim sudom. Međutim, stručnom procjenom dostavljenom Općinskom sudu u Biogradu na Moru utvrđeno je da je tržišna vrijednost imovine iznosila 208.575,66 HRK (vidi stavak 9. ove presude), znatno iznad zakonskog praga za reviziju. Iznos koji se uzima za procjenu dopuštenosti *ratione valoris* revizije bio je vrijednost spora, u predmetnom slučaju polovica vrijednosti imovine ili 104.287,83 HRK. Pravna prednica podnositeljice stoga je postupila razumno kada je podnijela reviziju i očekivala meritornu odluku Vrhovnog suda.

54. Što se tiče Vladinog prigovora da vrijednost predmeta spora nije utvrđena pred prvostupanjskim sudom zbog neaktivnosti pravne prednice podnositeljice, sud primjećuje da je pitanje vrijednosti predmeta spora bilo zanemareno zbog propusta Općinskog suda u Biogradu na Moru da zatraži od tužiteljice, a ne pravne prednice podnositeljice M.V. (tuženice u

postupku), da navede vrijednost svog tužbenog zahtjeva. Posebice, Općinski sud u Biogradu na Moru nije primijetio da je tužiteljica propustila navesti vrijednost predmeta spora u vezi svog prvog tužbenog zahtjeva te ga nije naknadno utvrdio po službenoj dužnosti, „brzo i na odgovarajući način“, kako je propisano člankom 40. stavkom 4. Zakona o parničnom postupku, prije donošenja svoje presude (vidi stavak 24. ove presude).

55. Nakon što je Vrhovni sud zaprimio reviziju koju je podnijela pravna prednica podnositeljice zahtjeva, utvrdio je da vrijednost vlasničkog zahtjeva nije određena. Stoga je zatražio od Općinskog suda u Biogradu na Moru da održi dodatno ročište i odredi tu vrijednost. Dopuštenost toga dijela revizije podnositeljice ovisila je stoga o odluci Općinskog suda u Biogradu na Moru.

56. Općinski sud u Biogradu na Moru saslušao je punomoćnike obiju stranaka (vidi stavak 16. ove presude) i prihvatio zahtjev punomoćnika tužiteljice da se vrijednost predmeta spora odredi u visini 10.000,00 HRK, pozivajući se na članak 26. Zakona o sudskim pristojbama (vidi stavak 28. ove presude). Međutim, na temelju članka 25. toga Zakona vrijednost tužbenog zahtjeva koji se odnosi na nekretninu treba odgovarati njezinoj tržišnoj vrijednosti (vidi stavak 27. ove presude). U ovom je predmetu vještak kojeg je odredio Općinski sud u Biogradu na Moru utvrdio da je tržišna vrijednost predmetne imovine u cijelosti iznosila 208.575,66 HRK (vidi stavak 9. ove presude). Prema tome, čini se da bi tužbeni zahtjev koji se ticao polovice udjela te imovine odgovarao 104.287,83 HRK. No Općinski sud u Biogradu na Moru odlučio je da je vrijednost predmeta spora samo 10.000,00 HRK, ne navodeći nikakve razloge zašto je određena vrijednost bila više od deset puta niža od tržišne vrijednosti polovice udjela imovine koju je utvrdio vještak određen od strane toga suda.

57. Zahtjevi Konvencije traže određenu razinu transparentnosti (vidi predmet *Jovanović*, naprijed citirano, st. 50.). Vrijednost vlasničkog zahtjeva ostala je neutvrđena tijekom čitavog postupka pred prvostupanjskim i žalbenim sudom, što je bio propust od strane nižih sudova. Zbog toga propusta, pravna prednica podnositeljice nije imala saznanja o tome ima li ona pravo podnijeti reviziju u vezi s tom tužbom. Njezino pozivanje na tržišnu vrijednost, koju je utvrdio stalni sudski vještak, čini se opravdanim s obzirom na članak 25. Zakona o sudskim pristojbama.

58. Nadalje, Općinski sud u Biogradu na Moru nije opravdao svoju odluku o određivanju vrijednosti vlasničkog zahtjeva u visini 10.000,00 HRK umjesto prema tržišnoj vrijednosti. Vrhovni sud je podržao tu procjenu. Do trenutka ročišta za utvrđivanje vrijednosti predmeta spora, podnositeljica je opravdano vjerovala da može koristiti pravo podnošenja revizije. Nemogućnost da koristi to pravno sredstvo stoga je predstavljalo nerazmjernu smetnju u pogledu njezinog prava na pristup sudu.

59. Stoga je došlo do povrede članka 6. st. 1. Konvencije.

II. OSTALE NAVODNE POVREDE KONVENCIJE

60. Podnositeljica zahtjeva je također prigovarala, temeljem članka 6. st. 1. Konvencije i članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju, trajanju i ishodu naprijed navedenog postupka.

61. U svjetlu svih materijala koje posjeduje, te u mjeri u kojoj su stvari koje su predmet prigovora u njegovoj nadležnosti, Sud smatra da ovaj dio zahtjeva ne upućuje na postojanje bilo kakve povrede Konvencije. Slijedi da je nedopušten na temelju članka 35. st. 3. (a) kao očigledno neosnovan i da ga treba odbaciti na temelju članka 35. st. 4. Konvencije.

III. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

62. Člankom 41. Konvencije propisano je:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo dotične visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravičnu naknadu povrijeđenoj stranci.“

A. Šteta

63. U svojem početnom zahtjevu podnositeljica je tražila 20.000,00 eura (EUR) na ime materijalne štete te 25.000,00 eura (EUR) na ime nematerijalne štete.

64. Vlada je osporila taj zahtjev.

65. Sud ponavlja da presuda u kojoj je utvrdio povredu nameće tuženoj državi pravnu obvezu okončati povredu i ispraviti njezine posljedice. Ako nacionalno pravo ne omogućuje ispravljanje, ili to omogućuje samo djelomično, članak 41. ovlašćuje Sud da oštećenoj strani dosudi pravičnu naknadu koju smatra prikladnom (vidi predmet *Iatridis protiv Grčke* (pravična naknada) [VV], br. 31107/96, st. 32.-33., ECHR 2000-XI).

66. U pogledu zahtjeva podnositeljice za pravičnom naknadom koju navodi u obrascu zahtjeva, Sud napominje da prema Pravilu 60. Poslovnika Suda podnositelj/ica mora podnijeti zahtjev za pravičnu naknadu u roku određenom za podnošenje njegovih ili njezinih očitovanja o osnovanosti. Podnositeljica nije podnijela zahtjev za naknadu štete kada ju je Sud na to pozvao (vidi predmet *Trifković protiv Hrvatske*, br. 36653/09, st. 146., 6. studenoga 2012.). Stoga Sud nije u položaju dodijeliti joj bilo koji iznos u tom pogledu.

B. Troškovi i izdaci

67. Podnositeljica nije tražila naknadu za nastale troškove i izdatke. Stoga Sud smatra da nije pozvan dosuditi joj bilo koji iznos s te osnove.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *Utvrdjuje* da je prigovor koji se odnosi na nepostojanje pristupa sudu dopušten, a ostatak zahtjeva nedopušten;
2. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. st. 1. Konvencije;
3. *Presuđuje* da nema potrebe podnositeljici dosuditi pravičnu naknadu.

Sastavljeno na engleskom jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 5. lipnja 2014. u skladu s pravilom 77. st. 2. i 3. Poslovnika Suda.

Søren Nielsen
Tajnik

Isabelle Berro-Lefèvre
Predsjednica

© Ured zastupnika RH pred Europskim sudom za ljudska prava. Sva prava pridržana.